

МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ

Мін'юст

вул. Архітектора Городецького, 13, м. Київ, 01001

тел.: (044) 364-23-93, факс: (044) 271-17-83

E-mail: callcentre@minjust.gov.ua, themis@minjust.gov.ua,

Web: <http://www.minjust.gov.ua>,

код згідно з ЄДРПОУ 00015622

Міністерство фінансів України

На виконання доручення Прем'єр – міністра України від 15 грудня 2020 року № 50674/1/1-20 (до звернення Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики від 11 грудня 2020 року № 04-32/09-2020/237840) у Міністерстві юстиції здійснено правову експертизу проекту Закону України «Про внесення змін до розділу IV «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про споживче кредитування» (щодо кредитів, наданих в іноземній валюті)» (далі – проект Закону), реєстр. № 4475 від 09 грудня 2020 року, внесеного народними депутатами України Кінзбурською В.О., Гетманцевим Д.О. та іншими, і в межах компетенції повідомляється таке.

З огляду на те, що відповідальним за підготовку проекту експертного висновку Кабінету Міністрів України до проекту Закону, ініційованого народними депутатами України, визначено Міністерство фінансів України, вважаємо, що позицію стосовно підтримки чи неспідтримки проекту Закону має висловити саме згаданий державний орган.

Водночас під час визначення позиції щодо підтримки чи неспідтримки проекту Закону в межах підготовки проекту експертного висновку Кабінету Міністрів України до проекту Закону Міністерство юстиції України пропонує врахувати наступне.

1. Абзацами четвертим – п'ятим пункту 2 розділу I проекту Закону пропонується встановити, що зобов'язання, що підлягають обов'язковій реструктуризації, вважаються реструктуризованими з дня набрання чинності цим пунктом; днем проведення такої реструктуризації вважається день набрання чинності цим пунктом;

обов'язкова реструктуризація зобов'язань здійснюється кредитором (в тому числі новим кредитором, до якого станом на день проведення реструктуризації перейшли права кредитодавця, крім поручителя/заставодавця, до якого перейшли права кредитора у зв'язку з виконанням ним зобов'язань позичальника); необхідні обчислення та інші дії, спрямовані на визначення всіх наявних за результатами проведення обов'язкової реструктуризації зобов'язань позичальника (станом на день проведення реструктуризації), здійснюються таким кредитором не пізніше 30 днів з дня проведення реструктуризації.

Водночас слід зазначити, що відповідно до частини першої статті 626 Цивільного кодексу України (далі – ЦК) договором є домовленість двох або більше сторін, спрямована на встановлення, зміну або припинення цивільних прав та обов'язків.

Зміст договору становлять умови (пункти), визначені на розсуд сторін і погоджені ними, та умови, які є обов'язковими відповідно до актів цивільного законодавства (частина перша статті 628 ЦК).

Згідно з частиною першою статті 526 ЦК *зобов'язання має виконуватися належним чином відповідно до умов договору та вимог цього Кодексу, інших актів цивільного законодавства, а за відсутності таких умов та вимог – відповідно до звичаїв ділового обороту або інших вимог, що звичайно ставляться.*

У свою чергу *реструктуризація зобов'язань за договором про споживчий кредит* регламентована статтею 17 Закону України «Про споживче кредитування», згідно з якою кредитор має право проводити за погодженням із споживачем реструктуризацію зобов'язань за договором про споживчий кредит.

Реструктуризація зобов'язань за договором про споживчий кредит – це зміна істотних умов договору про споживчий кредит, що здійснюється кредитором на договірних умовах із споживачем і впливає на умови та/або порядок повернення такого кредиту.

Тобто з наведеного вбачається, що реструктуризація зобов'язань за своїм правовим змістом передбачає внесення змін до договору про споживчий кредит. Однак пропонувані положення проєкту Закону не пов'язують момент проведення реструктуризації із внесенням відповідних змін до договору.

З огляду на зазначене, відповідні положення проєкту Закону підлягають перегляду та доопрацюванню.

2. Абзацами тридцять другим – тридцять п'ятим пункту 2 розділу I проєкту Закону пропонується встановити, що протягом трьох років з дня набрання чинності цим пунктом забороняється:

а) примусове звернення стягнення (відчуження без згоди власника) на житлове нерухоме майно (житловий будинок, квартиру, інше жиле приміщення), об'єкт незавершеного житлового будівництва боржника для

забезпечення виконання простроченого зобов'язання за договором, зобов'язання за яким реструктуризовано відповідно до цього пункту;

б) набуття іпотекодержателем на підставі договору про задоволення вимог іпотекодержателя або відповідного застереження в іпотечному договорі у власність предмету іпотеки, який є житловим нерухомим майном (житловим будинком, квартирою, іншим жилим приміщенням), об'єктом незавершеного житлового будівництва, якщо такою іпотекою забезпечено зобов'язання за договором, зобов'язання за яким реструктуризовано відповідно до цього пункту (крім випадків надання іпотекодавцем після проведення реструктуризації нотаріально засвідченої згоди на це);

в) продаж іпотекодержателем третій особі на підставі договору про задоволення вимог іпотекодержателя або відповідного застереження в іпотечному договорі предмету іпотеки, який є житловим нерухомим майном (житловим будинком, квартирою, іншим жилим приміщенням), об'єктом незавершеного житлового будівництва, якщо такою іпотекою забезпечено зобов'язання за договором, зобов'язання за яким реструктуризовано відповідно до цього пункту (крім випадків надання іпотекодавцем після проведення реструктуризації нотаріально засвідченої згоди на це).

При цьому згідно з абзацом восьмим пункту 2 розділу I проекту Закону одним із зобов'язань, які покладаються на позичальника перед кредитором є сплата суми наданого кредиту в частині, що вважається не погашеною за результатами проведення реструктуризації, рівними частками щомісяця (починаючи з тридцятого дня після дня проведення реструктуризації і надалі через кожний місяць) протягом десяти років з дня проведення реструктуризації, а якщо договором, відповідно до якого надано кредит, встановлено пізніший строк повного погашення суми кредиту – протягом такого строку; при цьому позичальник має право погасити суму кредиту (повністю або частково) раніше встановлених строків, а покладання на позичальника у зв'язку з реалізацією цього права будь-яких додаткових грошових чи інших майнових обов'язків забороняється; після проведення реструктуризації встановлений строк погашення суми кредиту не може бути зменшено за згодою сторін, але може бути збільшено.

Таким чином, запропоновані проектом Закону норми не узгоджуються між собою в частині строків сплати реструктуризованої суми кредиту та початку примусового звернення стягнення на нерухоме майно чи набуття/продажу іпотекодержателем такого майна, оскільки, на нашу думку, примусові дії є можливими тільки після спливу строку відведеного для погашення відповідного кредиту.

3. Абзацом тридцять восьмим пункту 2 розділу I проекту Закону пропонується встановити, що норми цього пункту мають пріоритет перед іншими нормами цього та інших законів.

У зв'язку з чим зазначаємо, що закон це – нормативно-правовий акт, який регулює найбільш важливі суспільні відносини шляхом встановлення статусу, загальнообов'язкових правил поведінки суб'єктів таких відносин та відповідальності за порушення зазначених правил.

При цьому всі закони приймаються на виконання Конституції України, та відповідно мають однакову юридичну силу в ієрархії нормативно-правових актів.

Крім того, прикінцевими та перехідними положеннями законів можуть встановлюватись окремі особливості регулювання суспільних відносин, інші ніж ті, що містяться в загальній його частині.

Враховуючи наведене, абзац тридцять восьмий пункту 2 розділу I проєкту Закону слід виключити.

Заступник Міністра

Олександр БАНЧУК